

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko 100 D. Cena Marijnoga Lista na celo leto je: doma 10 D., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista i Amerikanci dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali upravništvo Novin v Crensovcu, Prekm.

„Vredništvo i upravništvo Novin je v Crensovcih, Prekmurje“.

Vrednik: Klekl Jožef, vp. plebanos v Crensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar, za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din, više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 14, 12 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača upravništvo „NOVIN“.

Vsaki prekmurski volilec 8. februara na volišče!

Volitve so sodba naroda, zato je dužnost vsakoga državlana — tudi Prekmurca — ki ma pravico voliti, da se te sodbe vdeleži

Što je za to, da pride med Srbi, Hrvati i Slovenci do bratskoga sporazuma, naj voli 8. februara stranko, štera je že od začetka delala za njega. V njoj sta tudi gg. Klekl i Šiftar. Škrinjica te stranke je prva.

Ar smo vsi za to, da zmaga v našoj državi pravica i poštenost, b mo šli v si volit i vržemo svoje kruglice v prvo škrinjico.

Katoličanec, pomisli!

Demokratska stranka te lovi, ti plačuje, ti obeta. Ali pomisli, koga boš podpirao, če boš na to stranko glasao. Žerjav—Koder—Királyova demokratska stranka ma liste, „Jutro“, „Slovenski Narod“, „Domovino“. Poslušaj, ka pišejo od tistoga tej listi, ka je tebi najsvetejše. Glej, kak tej demokratski ljudje živejo, tak tudi pišejo. K meši ne hodijo, spovedi ne poznajo, z tvoje pobožnosti se norčarijo, Boga ne molijo. Tak živejo po večini demokratije. Tak pa tudi pišejo. „Slov. Narod“ 1. 1924. v 245. št. trdi, da so Boga popi zmisli, naj ž njim kmete krotijo. Ravno v toj številki se norca napravi tudi z Bl. Dev. Marije. Novembra 9. ga piše, da odpustke do skrajnosti pokvarjeni papa i pūšpecje za peneze delijo, naj se bogatijo. Ravno v toj številki piše tudi, ka nega pekla i hūdoga dūha i ka ne trebe vervati v svestvo slednjega mazanja, v vice, v od-pustke, ka Bl. D. Marije ne smemo častiti i ka je Ona ne poprijeta brez greha. „Jutro“ piše 15. marca 1. 1924, ka so misijoni komedije.

„Domovina“ piše v 18 št. 1. 1924. Ka je Presveto Trojstvo prazno poganstvo i bolvanstvo. Ravno to piše tudi od Bl. D. Marije i božih svetcov.

Katoličanec, more tisto semen dober sad roditi, štero te pokvarjene klice ma v sebi? Katoličanec, boš vūpo na oltar poglednoti, čislo v roke vzeti, se prečistiti, či boš podpirao stranko, če za par kaplic alkohola i par praznih oblūb vrziš na njo kruglico, štera tak grdo blati tvojega Boga i tvojo dobro nebesko mater? Katoličanec pomisli, sodba tudi bo!

Volilci Kleklnovi!

Naša škrinjica je

1.

! prva!

Evangeličanci!

Svoje vere poslanca

Šiftar Gezo

volite!

Njegova škrinjica je

1.

! prva!

V Prekmurji samo tista stranka ma bodočnost, ki je naša krv i naše meso, ki je iz nas zrasla i štera v nas žive, šteroj smo mi korenje i krona... pravi Szabadság — i to je naša Kmečka zveza, štere voditeo so g. Klekl — pridenemo mi — i vsi spūstimo svoje kruglice v prvo škrinjico.

Fr. K.

V premislek pred volitvami.

Spominjam se se, kakše začudenje je zavladalo v Maribori po zadnjih volitvah, gda se je zvedelo za izid. Ljudje so odkimavali z glavami i se spitali, ali je to mogoče, i kak je to mogoče. Ali je mogoče, da je v Prekmurji izid bio takši? Neverjetno se je videlo i čūla se je bridka obsodba, da smo Prekmurci v političnem življenju nezreli. Da se damo voditi od različnih zapeljivcov kak mala deca. Da nismo stanovitni, nego obračamo svoj kepenik z menjavanjom vetra.

Bridka obsodba. A zakaj nas je zadela? Ar smo dopūstili, da je bila pri nas v Prekmurji druga najmočnejša stranka

Radičova stranka,

da smo s svojimi glasovi pripomogli, da je ta stranka dobila pri nas poslanca, — zadela nas je za to, ar so vnogi izmed nas pokazali, da njim je ljubša Hrvacka z Radičom, kak pa Slovenija, štere sinovi smo. I ka je krivo, da smo se dali zapelati, da smo tak slepo, brez premislekov šli za Radičom, ki je bio za nas tihi-nec, ar prle nigdar neje prišeo med nas, ar neje čūto z nami i neje razmo naših žejnih src po slobedi, po zadovolnosti? — Krivo je to, da smo poslušali prvo reč hrvackih „rešitelov“, ka so štel Radičovci za Prekmurje biti, da smo mislili, da je vse sveta istina, ka so nam tūlili v vūha i da se mora zgoditi, ka so želeli. Vervali smo njim. Obecavali so nam, da odpravijo vojsko, dače, da dobimo samostojno republiko itd. mi pa smo njim ploškali, kričali „živijo“ i šli smo za njimi i se pri volitvah odločili za nje. To je teda krivo, da je dobo Radič pri nas telko glasov. Poznali ga nismo, zato smo vervali lepim rečam njegovih agitatorov i se dali zaplesti v njūve mreže.

Nevednost, lehkovernost sta bili vsega krive. Da pa se tudi zdaj ne bi zgodilo kaj takšega, spoznajmo malo od bliže Radiča i njegovo politiko. Istina, da so že Novine večkrat pisale o njem, a tudi to ne bo nepotrebno, posebno, ar smo pred volitvami i se moramo odločiti, za koga damo svoj glas.

Što je Radič? Hrvacki knigotržec, ki pa se je toga posla morao naveličati, ki bi rad splezao malo više, zato se je oglaso taki ob postanki Jugoslavije i nastopo kak voditeo edne stranke. — Ka je delao te, gda smo še bili pod Vagri, nas ne briga telko. — O njegovoj politici bo govor sledkar. Najpre najpre pogledjmo, kakši človek je on v verskom pogledi! To moramo znati, ar smo verni ljudje. — Svoje shode, govore začinja Radič — i drugi njegovi poslanci — s „hvalen Jezuš.“ S tem že kazati, da ma vero. A to kaže samo na zvūna, ar zna, da ga inači prosti narod, ki je ohrano vero svojih prednikov, ne bi poslušao. V istini pa je Radič brezverec, velki sovražnik katoliške cerkve i dūhovnikov. Norca se dela iz vsega, ka je nam sveto. Kak je to istinsko, naj nam pokaže to, kak je spremeno naš „Oča naš.“ To spremembo je objavo v svojem listi „Slobodni Dom“ 24. decembra. Slovenska prestava se glasi: „Oča naš, šteri si v nebesaj, sveti se ime Tvoje; pomori nam, da pridemo do kmečke vlade i svoje uprave; bodi vola Tvoja na nebi, a z blagoslovom Tvojim vola vsega delavnoga naroda na zeml. Krūh naš vsakdenešnji, šteroga s teškim trūdom za vse živo iz zemle pridelavamo, da nam ga nišee ne jemle i raztrosi. I odpūsti nam duge naše, kak tūdi mi odpūščamo vsem bivšim svojim zatiralcom, šteri so se istinsko poboljšali. I ne dopūsti, da spadnemo v skušnjavo, štero nam gospodski oblastniki pripravljajo z lažjov, brezzakonitostjov, ropom i nasiljom; nego oslobodi nas vsakšega straha i vsakše nepravde misli i djanja, a najbolje pokvarjenih izrodkov iz naših lastnih vrst. Amen.“ Razlage k tomū ne trebe. Vsakši lehk spozna, kakši vernik mora biti človek, ki tak popači molitev, na štero je vūio svoje vučenike Gospod sam. To je kūp blata, s šterim se maže naredba Gospodova. Za sebe naj bi Radič bio kakšišteč brezverec. A nastane drugo pitanje. Kak bi se mogli obračati na njega — če bi bio naš zastopnik v parlamenti mi v svojih verskih dugovanjaj? Ali bi jih on šteo i mogoče tak rešavati, kak bi želeli mi? Takših verskih pitanj pa je pri nas vnogo. Vseh neje mogoče naračunati. Zato samo nešterne. Tū je pitanje rešitve naših patronatov. Novine, Slovenec sta že večkrat pisala o njih i zahtevala, da se rešijo. Dozdaj se še neso. Rešitev pa je potrebna, ar zavlačūvanje škodi našim cerkvam i nam samim. Radič nam ga go-

Letos, 4. jan. pa je pravoslavna vnožica vdrla v cerkev i obhajala v njoj božo službo. Popoldne so pa šteli iti v njo. Žandarska straža je štela stvar mirno poravnati, a eden izmed pravoslavnih je ednomu žandari vzeo puško i cilao na njega; med tem ga je drugi žandar vdaro po roki, puška je počila i krugla je zadela dva kmeta; eden je mrtev, drugi pa težko ranjeni.

Železniške nesreče. Iz Herme poročajo dne 13. jan: Tū se je dogodila strašna železniška nesreča. D-vlak je vdaro v osebni vlak. Posledice trčenja so strašne. Razbiti so vsi vagoni D-vlaka. Jedilni voz je popolnoma razbit i porušen. Ranjeni so vsi popotniki. Da se je pripetila nesreča, je vzrok, ar je D-vlak privoza 4 minute prefriško na postajo i ar je bila megla izredno gosta. Skoro istočasno s tov nesrečov se je zgodila železniška nesreča na berlinskom albmaši. Vlak šteta je bio namenjen v Haittingen, je privoza na postajo i vdaro v vlak, ki je stao na kolodvoru. Ranjenih je več oseb. I da tretja ne bi izostala — pravijo najpre, da v tretje rado ide — je na Tuisburškoj postaji vdarila lokomotiva (peč) v osebni vlak. Pet oseb je mrtvih, več pa lahko ranjenih.

Velki požar v cukrnoj fabriki. Velka skladna fabrika v Chropini je pogorela. Škoda znaša več milijonov, pokrita pa je s sekuleranjem (z zavarovalnino). Zaloge so rešili.

Ljubavno pismo v parlamentarnoj škri- njici. Ob priliki volitve novoga predsednika v italjanskoj poslanskoj zbornici je nekisi poslanec namesto volilnoga listka pomotoma djao v volilno kovertu ljubavno pismo i jo vrgeo v kaštulo. Pri preglejvanju je prišla zmota na svetlo i je napravila vnođa smeha. Pismo je naslovljeno na „Andreja“, šteroga njegova „Klara“ krega, rekši, da jo zanemarija.

Ka si želijo deca milijonarov? V londonskom „Savoy-Hotel“ se nahaja več dece tam prebivajočih američanskih milijonarov. Novinari so jih pohodili i jih spitali, ka si želejo za Božič. Hčerka večkratnoga dolarskoga milijonara si žele biti zaposlena kak kuharica. Druga šest letna deklica je še bole skromna (z malim zadovolnom) i žele, da bi smela nūcati hotelsko telefonsko središče (centralo), gda šteč bi štela. Sin milijonara — krala vune, bi bio rad lift-boy, da bi smeo odpirati dveri pri liftu (mašin, ki vlačī ter v višino). Vnogi drugi si želejo v vrtarovo sobici sprejemati goste.

Cene krūhi v Evropi. Francosko poledelsko ministerstvo je izdalo štatistiko, po šteroj so bile cene krūhi, izročene v frankaj, po raznih europejskih državaj dne 1. oktobra lanskoga leta sledeče: v Franciji 1.30 Belgiji 1.32, Italiji 1.42, Angliji 2, Nemčiji 2.55, Švici 2.50 i Danskoj 3.60. Ođ te se je krūh v Franciji podražo na 1.45 frankov, v Austriji pa je zdaj 2.55 frankov. V žita bogatoj Jugoslaviji doživlamo čūdo, da istočasno dvigata v cenī dinar i krūh.

Svetovna politika.

Gotovo bo zanimivo, če malo pogledamo po europejskih državaj i nekoliko zasledijemo politična pitanja i razvoj javnoga življenja. Nemčija si v gospodarskom pogledu dugo ne je mogla odpomoči v nesreči, ki jo je zadela po svetovnoj vojski. Le neštarnim odločnim možom se je zahvaliti, da ne je spadnola še bole globoko. Zdaj pa se gospodarske razmere vsigdar bole čistijo. Valuta se bolša, ar nemška marka dobiva vedno večšo vrednost. Vse to se da razložiti iz zvez, šteta si Nemčija v novejšem časi pridobiva. — O političnom položaju pa nemremo soditi tak ugodno. Te je najpre tak zapleten, da se človek žmetno spozna. Dr. Marx je po volitvaj podao odstavko svoje vlade i vladna kriza trpi še zdaj. Stranke se nemrejo zedniti tak, da bi dobile većino v državnom sveti. Vladata posebno dve strūji. Ena je skrajno nacionalistična i išče v svetovnoj politiki samo hasek Nemcov, če tūdi na škodo drugih držav, druga pa je bole mirna i je za mirno rešitev nemških svetovno političnih pitanj. Zmaga gotovo tista strūja, s žterov potegne dr. Marksova katoliška sredina, ar ona ma velik vpliv v nemškoj politiki. — V Franciji doživla katoličanstvo težke boje. Ministerski predsednik Herriot izdaja proti njemu vedno nove odloke i prepovedi. Francosko poslaništvo pri papi je ukino, obrača se proti redovnikom i redovnicam i pričakūvatī je, da na Francoskom pa vōvdari verski boj. Herriot je mislo, da je popoln gospodar i zato je tūdi delao tak batrivno. Zdaj pa že vidi, da nima vsega ljudstva za seov. Po vseh varašaj se na deset i stojezere zbirajo zavedni katoličanci i dvigajo svoj glas proti krivičnomi ravnanjī i začeniajo močen boj za pravice sv. Cerkve. — V Angliji vlada konservativna stranka. Pri volitvaj je dobila absolutno većino i tak mislila, da postane edini gospodar v državi. A je že sprevidela, da ma močne nas-

protnike. Mac Donald s svojov delavskov strankov i Loyd George s svojimi liberalci pazi na vsak njeni stopaj i njoj vrže v oči, če napravi kaj krivičnoga. — V Španiji se bije boj med različnimi strankami. Parlamentarizem je vničen i vlada diktatura. — Iz Rusije prihajajo poročila, šteta si nasprotūjejo. Edna pravijo, da so politične i življenjske razmere jako dobre, druga pa nam poročajo, da se bije meščanski boj med stanov. — V Italiji so razmere vedno bole zmešane. Mussolini divja s svojimi fašisti, a pri tom vidi, da zgūbla moč. Podobne so razmere tūdi v drugih državaj. Splošno se opaža, da pravoga reda v niednoj državi nega. I kakše so razmere pri nas v Europi, takše so tūdi v drugih delaj sveta — v Aziji i Afriki. — Nemčija. Volitve v državni zbor so se vršile že 7. decembra preminočega leta. Pri teh niedna neje dobila telko glasov, da bi lahko prevzela vlado. Prišlo je do pogajanj, ar je dr. Marks podao odstop svoje vlade. Dugo ne je prišlo edinosti. Dne 15. januara pa poročajo iz Berlina, da je državni predsednik Eckert potrdio novo vlado. Državni kancelar je postao dr. Luther. Ostali ministri so pristaši raznih strank. Dve mesti je dobila dr. Marksova katoliška (centrum) i to ministerstvo za javna dela; zaseo ga je dr. Brauns i ministerstvo za pravosodje, minister je Schollen. Socialni demokratje v vladi neso zastopani i bodo vodili proti njoj najostrejšo opozicijo.

Gospodarstvo.

1. Zrnje. V Novom Sadi:

100 kg. pšenice	400 Din.,
„ žita	300 „
„ ovsa	300 „
„ kukorice	180 „

2. Živina:

govenska:	teoci:	svinje
v Zagrebi 1 kg.	24—27 D.	25—29 D.
v Ljubljani „	20—23 D.	25—27 D.

3. Krma.

Sena m. 90—125 D., slame m. 70—100 D.

Zagrebečka borza

dne 30. januara 1925.

Američanski dolar, 1 dolar	K 232 —
Austrijska krona, 100 K	K —34
Čeho-Slov. krona, 1 K	K 7 20
20 kronski zlat	K 990 —
Francoski frank, 1 frank	K 13 30
Madjar. K 100 (nova em.)	K —30
Švic. fran., 1 fr.	K 47—
Talijanske lire, 1 lira	K 10 12
Zürich:	
Dinar, 100 Din	Šv. frcs 8 45

Pošta.

Novak Štefan Dołga Vas. Iz naročnine, ki ste jo plačali v tiskarni, smo vsakomi 5 Din za 1925 leto vpisali, ar ste lani već plačali. Berdin Franc Kobilje. Vam smo pa spisali iz istoga zroka 18 Din na l. 1925. Žerdin Ivan D. Lendava. 18 Din. smo vam spisali za novo leto naročnini. Kaus Etelka D. Lendava. Na letos maše 20 Din plačano. Ivan Prijateljki. Prosimo za vaš točen naslov. Franc Kerec Vidonci. Dinarov 9. dobili. Hvala. Či boš pri vajakaj se zglašī pa ti kaj kšenkī pošlemo. Št. Šimon Šilinci. Šriteo brezplačno, ovi pa za Novine vsaki 25 Din za Marijin list pa 10 Din plača. Rogan Janos, trgovec Večeslavci. Naznanite nam, što vam je tistih 14 kalendarov dao, pa te dobite račun. Društvo sv. Križ. Chicago. Penezi prišli proti konci januara. Hvala. Žilavec Fr. Gerlinci. Najbolše je, če sam pozvediš i kūpiš. Zdaj je bila nizka 275 Din.

||| MALI OGLASI |||

Oda se edna zidana hiža z goštilnov i grantom vred v bližini postaje Lipovci (Bel-tinci). Več se pozve v uredništvu Novin.

RAZGLAS.

Kupila sva od vdove Julije Hodošček gost lno i mesnico v Bakovcih nšt. 8.

Vsakdo, ki ima kakršnokoli terjatev proti prodajalki, naj jo javi pri odvetniku Dr. Škerlaku v Murški Soboti najpozneje do dne 15. februara 1925., ker mīdya za eventualne dolgove prodajalke nobene odgovornosti ne prevzameva.

Aleksander Kerčmar, gostilničar in žena v Petrovcih.

Samostalno prekmursko katoličansko podporno društvo sv. Križ Chicago Ill:

je najbolše društvo za prekmurske Slovence v Chicagi. Kotrige društva postanejo lahko kat. Slovenci, moški od 16. do 50. leta, ženske od 16 do 45. leta starosti. Kotrige plačajo ednok pristopnino 1 Dol. i mesečno 1 Dol. i zato dobi vsakša betežna kotriga prvij 6 mesecov 1 Dol. podpore za vsaki den, nadalnje 3 mesece pa 50 centov na den. Če je kotriga eše duže betežna, zvoli se njoj podpora na mesečnoj seji. Za smrtnino plača društvo zdaj 350 Dol., kda bo pa već kak 200 kotrig, pa 500 Dolarov. Gotovščine ma društva 5000 Dol. kotrig 170. Želimo, ka bi bilo skoro 200 kotrig. Društvo skrbi za lepi sprevod i cerkveni pokop i bo pomagalo pri deli za prekmursko slovensko faro v Chicagi i priporoča vsem kotrigam, da si naročijo prekmursko glasilo „Novine“ v šterij objavlja društvo svoje oglase. Novine se naročijo pri Klekl Jožefi, vp. pleb. v Črensovcih, Prekmurje, Jugoslavija i se dobijo tūdi pri društvi. Društvene seje se vršijo vsako drugo nedelo v meseci ob 3. vōri na numeru 1804. So Racine Avenue, Chicago Ill. Opominamo vse prekmurske Slovence, ki so eše nej ali so že v kakšem društvi, naj pristopajo k tomi lepomi društvi, šteta pomaga kotrigam v potrebaj.

Odbor za leto 1924:

Predsednik Martin Kelenc, podpredsednik Štefan Ros, tajnik M hael Gjōrek, podtajnik Jožef Čurič, blagajnik Štefan Jakšič, paziteo betežnih Štefan Kavaš, nadzorni predsednik Matjaš Zver, račune-voditeli Štefan Ritlop i Paveo Tkalec, paziteo društva Anton Markoja, vratar Jožef Trajbar.

Pazka delavci!

Več stotin delavcov se potrebūje za poljsko delo na veleposestvo kneza Esterházy-ja na Vogrskom. Zglasiti se je pri Gašpar Jožefi v Prosečkoj vesi, p. Mačkovci.

V Dugoveškij goricaš poleg Dolnje Lendave se ođ a:

1 plūg grūnta poleg stūdenca, pol plūga dobre oratje zemle, pol plūga loga, $\frac{3}{4}$ plūga goričkoga grūnta, vse v dobrom stanju, vkūp ali po parcelaj. — Zvedi se pri Štefani Novak, Dolgavas, gorice, pri Dolnjoj Lendavi.

Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDAVA

plača najbolje dolarje in zlate peneze.

Ovlašćena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja i prevzema bančne garancije.

Prodaja.

V Hodošu (Pekmurje) na madžarski meji se proda ugodno vsled izselitve gostilna z vsemi poslopji in polji vred. Gostilna leži na prometnem kraju.

Informacije izdaja

Dr. Nikolaj Pintēr, odvetnik, Murška Sobotā (Prekmurje).

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“ pri ERDŐŠY BARNABAŠ, trgovci z papirom i igraćami v Murškoj Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

Podpirajte Novine!